

Happy happy

Versta iš: Mette Vedsø, „Happy happy“, Kopenhaga, Danija

© Tekstas, Mette Vedsø, 2021

© Leidimas danų kalba, „Gyldendal“, København (orig. pavadinimas „Happy happy“), 2021
Lietuvių leidimas derintas per agentūrą Babel-Bridge Literary Agency

© Vertimas į lietuvių kalbą, Aurelija Bivainytė, 2025

© Leidimas lietuvių kalba, „Debesų ganyklos“, 2025

© Visos teisės saugomos

Jokia šios publikacijos dalis negali būti kopijuojama, saugoma paieškos sistemose.

Draudžiama tai daryti keičiant jos formą bet kokiomis priemonėmis, t. y. elektroninėmis, mechaninėmis, kopijuojant, įrašant ar pan., be išankstinio rašytinio leidėjų bei autorių teisių turėtojų leidimo.

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

Knygą iš dalies finansavo

K:

Danish Arts
Foundation

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Knyga bendrai finansuojama Europos
Sąjungos lėšomis.

Tačiau išreiškiamas požiūris ar nuomonė yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ar nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti laikoma už juos atsakinga.

IŠ PUSLAPIŲ
Į POKYČIUS

Knyga išleista įgyvendinant projektą
„Iš puslapių į pokyčius“.

Daugiau informacijos ieškokite
<https://debesuganyklos.lt/is-puslapiu-i-pokycius/>

DEBESŲ GANYKLOS

Išleido leidykla „Debesų ganyklos“
(registruotas VŠĮ „Terra Publica“ prekių ženklas)
Taikos pr. 122-1, LT-52140 Kaunas, tel. +370 679 68 595
info@debesuganyklos.lt
www.debesuganyklos.lt

Debesų ganyklos

[debesuganyklos.lt](https://www.instagram.com/debesuganyklos)

Debesų TV

ISBN 978-609-473-381-9

1.

Ši istorija prasidėjo pirmąją dieną po vasaros atostogų, kai įėjęs į klasę Ovė ant lentos užrašė žodį „Danija“. Lyg ir nieko ypatingo, pamaniau iš pradžių ir tik po kurio laiko supratau jo sumanymą. Jis stovėjo nužiūrindamas klasę ir, kaip jam įprasta, trindamas rankomis, kartais net traškindamas pirštais – atrode itin grėsmingai.

– Na, 7b, pradėsim, – taip taręs jis parodė į lentą, į žodį „Danija“, ir pasakė, kad nors mūsų šalis ir maža, joje telpa daug skirtingų dalykų! Paklausė, ar žinom, kas yra *socialinė klasė*.

Laiko atsakyti nedavė. Tuo pat apsigrėžė ir dešinėje šalia šalies pavadinimo surašė 1, 2, 3, 4, 5. Vienetas aukščiausiai, žemiau 2, 3, 4, o lentos apačią lyg gerokai apgirtęs graibė pasviręs penketas.

– Yra turtingų žmonių, yra skurstančių, bet dauguma yra kažkur per vidurį, – pasakė Ovė. Tada parašė „Turtingi“

šalia vieneto, „Viduryš“ šalia dvejeta, trejeta ir ketverto ir „Skurdūs“ šalia penketo.

Jau tuo metu man pilve kažkas sukirbėjo. Nesakyčiau, kad suskaudo. Tiesiog įtempiau raumenis, lyg darydamas atsilenkimus.

Ovė smiliumi barbeno į lentą ties žodžiu „Viduryš“, stebėdamas mus mažyčiais, skvarbiais vyzdžiais. Tada pasakė, kad dauguma iš mūsų klasės priklauso viduriui, *beeeet*, nutęsė jis, galima būti tiek vidurio viršuje, tiek apačioje. Tokia tad yra Danija. Čia nėra daug baisiai turtingų žmonių, kaip kad JAV, ir, laimei, nėra daug labai skurstančių.

Jis atrodė patenkintas, lyg pasakęs kažką gilaus ir pratingo.

– Vidurinė klasė, – ištarė taip, lyg tai būtų laimingos pasakos pradžia arba kažkas gero, kaip kokia kava, Kalėdos ar pica su daugiau sūrio.

Aš šiek tiek pasimuisčiau kėdėje, o mano geras draugas Šerdžius sėdėjo ramiai lyg pelė po šluota, atrodė patenkintas. Dabar turėjo, dėl ko šypsotis, nes tikrai buvo vidurio viršūnėje. Gal ne dvejetas, bet tikrai aukščiau už trejetą. Jie neseniai įsirengė naują virtuvę su *quookeriu*. Jis daug apie tai pasakodavo, bet nenutuokiau, apie ką kalba. Kol vieną dieną atėjęs į svečius įkėliau koją į naująją virtuvę. Oho, nieko sau prabangėlė. *Quookeris* – tai toks vandens čiaupas

šalia įprasto čiaupo, iš kurio visada, VISADA teka verdantis vanduo. Šerdžius gali pasidaryt kavos, kakavos ar užsipilt makaronų *whenever!*

Su antra, trečia ir ketvirta klase Ovė baigė, tetrūko viršaus ir apačios. Jis ištiesė ranką ir pirštu gerai pabrūžavo vienėtą, kad kreida beveik nusitrynė. Tada nusišypsojo ir pasižiūrėjo į Liudviką. Užteko tik žvilgsnio, juk visi žinojo, kad Liudvikas yra klasės milijonierius, kad su šeima gyvena Birkesio rajone ir turi penkis ar šešis automobilius. Ir motorinę valtį, tokią didelę, kad nesuprantu, kaip ji išsilaiko ant vandens, ir dar jis su tėčiu varo medžiot! Jo kambaryje kabo stirnos iškamša. Spokso į jį nuo sienos prie lovos kojūgalio.

– Esam skirtingi, ar ne, – pasakė Ovė, bet, didžiai mano nuostabai, vengė, ta prasme, VENGĖ pažiūrėt į mano pusę kalbėdamas apie *dugną*. Lyg manęs nė nebūtų. Na, aš ir nenorėjau ten būti, bet man vis tiek buvo pikta. – Štai tokia yra Danija, – pridūrė jis ir nusikosėjo į alkūnę.

Ir tada mano burna pasielgė netikėtai, kaip paprastai nesielgia, – aš aukštu ir veriančiu balsu ištariau:

– *Turtingos kiaulės.*

UPS.

Tiesiog išsiveržė į klasę, žiauriai *cringe*, ir dar su 25 klausytojais. Žinoma, iškart pasigailėjau, tai aišku. Nežinau,

kodėl man taip išsprūdo (šiaip tai žinau, bet paaiškinsiu vėliau), visi girdėjo, kai kurie apie tai dar ir papasakos kitiems, juk niekas per danų kalbos pamoką nesako „turtinės kiaulės“, taip tiesiog nedaroma.

Ir Ovė neatrodė labai patenkintas. Jis atliko vieną savo nervingų judesių, o Šerdžius sėdėjo visas išraudęs, lyg ką tik gurkštelėjęs tiesiai iš *quookerio* čiaupo.

– Oi, atsiprašau, – tariau. – Nesiklausiau.

– Tai jau tikrai, – pasakė Ovė.

– Tai buvo sapnas, – ėmiau teisintis.

– Bet kas galėtų taip pasakyti, – tarė Ovė.

– Sapnavau išprotėjusį milijonierių, kuris... slėpė mokesčius.

– Šiandienai užteks.

Ovė ėmė dėti daiktus. Ir vis tiek nieko nepasakė apie dugną. Apie tuos, pro kurių kiemą kursuoja 44-ių skirtingų maršrutų autobusai, apie pelėsį už jų tapetų ir krūvas greitųjų paskolų. Kažkaip pamiršo. Aišku, jis pasivadino mane po pamokos ir paklausė:

– Ube, ar žinai, kad tu esi labai gabus?

Linktelėjau.

– Skinkis kelią, seniuk.

– Žinoma, – atsakiau, nesuprasdamas, apie ką jis.

– Puikumėlis, – patenkintas pasakė ir nužirgliojo koridoriumi užtikrinta mokytojo eisena.

2.

Dabar grįžkime prie tų turtingų kiaulių. Šiek tiek nesmagu, bet aš kaltinu tėtį. Viskas dėl jo, nes mano tėčiui sunku pakęsti tuos, kurie daug uždirba, „turtingos kiaulės“ yra beveik jo moto. „O štai mes turime maistui užsidirbti“, – dažnai kartoja jis, mušdamasis į krūtinę, tiesiai į širdį.

Pasakymą „turtingos kiaulės“ išprovokuoja daug dalykų: per didelės vilos, skridimas lėktuvu pirma klase, Dubajus, Šveicarija arba interviu per televiziją su koku nors finansų ekspertu. Šie žodžiai gali išsprūsti ir tiesiog einant gatve, pavyzdžiui, taip nutiko, kai kartu ėjom į prekybos centrą. Bet jis tai pasakė nepiktai, sunku paaiškinti, būtų lengviau, jei galėčiau parodyti vaizdo įrašą, tada būtų aišku. Reikia įsivaizduoti visus jo gestus ir mimikas, atrodė lyg komikas. Ištaręs „turtiiiiingos kiauuuulės“, jis linktelėjo į pusiau ant šaligatvio pastatytą sportinį automobilį, pakėlė antakį ir papūtė lūpas, kumštelėjo man ir nusišypsojo savo keista šypsena. Nuskam-

bėjo kaip juokinga televizijos reklama, tada pasigirdo juokas, garsus, nes mano tėtis nemoka tyliai. Ne, jis juokiasi skardžiai, ilgai ir visu kūnu.

– Ššš, – ėmiau tildyti, nes aplink buvo žmonių, bet jis, aišku, kartojo it užsuktas: „turtingos kiaulės, turtingos kiaulės, turtingos kiaulės“.

Uch, situacija tapo kritiška, netoliese pastebėjau porelę, jie kumščia vosi kažką šnabždėdamiesi apie *meškiną*. Nors šiaip tai nieko naujo. Kartą kažkas jį pavadino *extra large*, o blogiausia buvo, kai vienas mano bendraamžių sušuko: „Žiūrėk, lašininis!“ Tai vadinama *fatshamingu* ir yra blogiausia, kas gali būti. Nenuleidau nuo tėčio akių, norėdamas pamatyti, kaip pasikeis jo išraiška, mėginau jį perprasti ir kartu beprotiškai troškau išmalti tiems mažašikiams snukelius. Keista, bet atrodė, kad tėtis labai dėl to nesikrimto, net papasakojo draugams, ir nuo tada tiek Saulytė Lionė, tiek Denisas, tiek Miruolis kartkartėmis jį taip pavadindavo, visi, išskyrus Nelę.

– Liaukis, tavo vardas Žymantas, – kiek nosiniu balsu pasakė ji, truputį nuotaikingiau nei įprastai.

Bet tos „turtingos kiaulės“ ir mano tėtis susiję, tad aš, savaimė suprantama, jam nepasakojau savo slaptų svajonių – svajonių, kurios tolimos „turtingoms kiaulėms“, lūšnai Vakarų kelyje, triukšmingiausiam miesto rajone, langams, apsinešusiems nuo išmetamųjų dujų taip, kad primena matinį vonios

kambario stiklą. Svajojau apie tėtį, kuris *nesakytų*: „Koks skirtumas, kokie tie langai, Ube, va, užtat nereik užuolaidų.“ Tai jų ir neturėjom. Tiesa, mokėjom pasidžiaugt ir mažais dalykais, kaip tąkart, kai važiovom su palapinėmis prie ežero, nes nebuvo pinigų kasmetinėms atostogoms Deniso namelyje ant ratų. Be to, matėm ežiuką! Dar ten buvo balandžių lizdas, o Nelė atvežė šaldytų kepinų iš prekybcentrio. Dar ir žvaigždžių matėm. *Not kidding*. Tėtis man parodė Oriono juostą ir Plejades, vai, tokios ryškios, dar kalbėjomės apie orą ir vėją, ir mokyklą, ir draugus, ir šiek tiek apie mus – mane ir jį:

- Ar visai nesusikrimtai dėl to „lašininio“?
- Ube, juk lašiniai taip skanu.
- O kaip dėl *extra large*?
- Nu jo, bet yra ir *didesnių* dalykų už mane, ar ne?
- Kokių? – paklausiau.
- Juk ir pats puikiai žinai.
- Bet ar tu visai nepasiilgai...
- Juk turiu tave.
- Puikiai žinai, ką turiu omeny, tėti!
- Mjo... bet vis tiek... niekada nesakyk „niekada“.
- Galėtum eit į tinderį, – pasakiau.
- Jau verčiau šukėm vaikščiosiu.
- Galėtum tiesiog *pabandyt* tinderį.
- Hmm, – atsiduso, tada kurį laiką tiesiog ramiai gulėjom.

– *Happy happy*? – galiausiai paklausė jis.

– Jo jo, – atsakiau, nors tiksliai nežinojau, ar esu laimingas.

Ir iš tiesų, iš ko suprasti, kad esi *happy*?